

Workshop

-DTU's fødevare database

- Kan anvendes i forløb i NV, NF, biologi C, B eller A!
- Enkeltfagligt, eller sammen med geografi, naturgeografi, bioteknologi, fysik, idræt eller kemi..
- Hovedpointe: Fra "black box" til "hands on"

Udvikling af forløb

- Kost
 - Afdækning af egen kost – Excelprogram – Fødevarer databasen
 - GI - blodsuktermålinger
 - Test af test – metoder til afdækning af fedme
 - ”Sukkerfri måned” – MÆRK forløbet!
- Stofskifte
 - Kalorimetri
 - Iltoptagelse – design og fremstilling af måleudstyr
- Diskussion og perspektivering
 - Sundhed
 - Metodevalg
 - Fødevarer: CO₂ udledning og klima

Kontrakt

Undertegnede erklærer hermed at ville afstå fra at indtage sukkerholdige produkter i en periode.

Sukkerholdige produkter er her defineret som: Enhver form for slik, is, kager, syltetøj og sodavand.

Den sukkerfrie periode starter tirsdag den 9/9 kl. 9.50 og slutter mandag den 29/9 kl. 9.00.

Hvis kontrakten overholdes, belønnes undertegnede med en andel i en kagemand.

Navn: _____

Dronninglund 9/9-2018 _____

(underskrift)

Overtrædelse af ovennævnte betingelser opfattes som kontraktbrud, og vil medføre at kontrakten ophæves. Der kan i særlige tilfælde gives en advarsel ved overtrædelse (hvis der er tale om ubesartlige hændelser) uden at kontrakten derved ophæves.

Kost

- Tidligere anvendte kostprogrammer gav ikke tilstrækkelig viden og indsigt!
Black Box programmering!
- Præsentation af Excel program samt MET faktorer [Excel](#), [MET](#)
- Præsentation af FRIDA, [FRIDA](#)
- Fordel: Altid opdateret!
- Ulempe: Tidskrævende! Frustration over manglede produkt! (fx: ”slik”)
 - Giver anledning til forsøg med ”striks kostplan”, fx havregryn og mælk.. Gentagelse af forsøg
- Metodiske overvejelser: Underrapportering (selvrapportering)

Stofskifte

- Når eleverne har målt stofskiftet kan værdien indføres i Excelarket og beregningerne justeres.
- Beregninger ud fra tabelopslag (overfladeareal), Miflings ligning o.a.

- Kalorimetri
- Måling af iltoptagelse

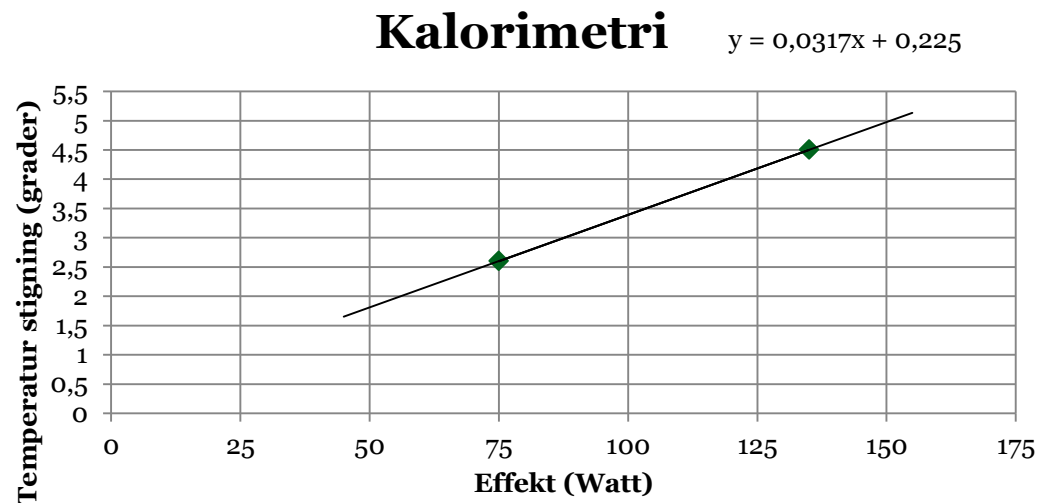
Kalorimetri

- ”Kassen”
- Udregning af ”kroppens effekt i Watt”
- Kan udvides med fugtafgivelse

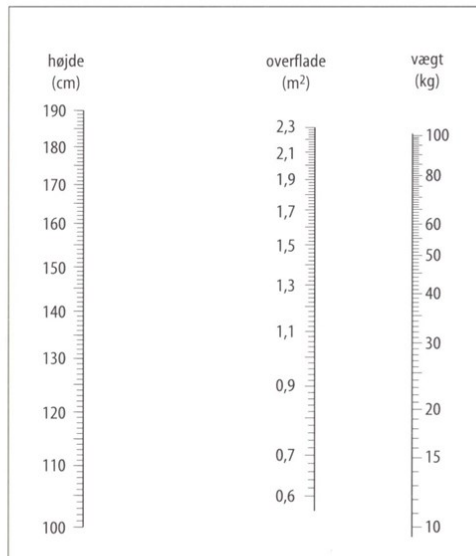

Beregning vha standardkurve

- Arbejdsark med udregninger og spørgsmål

Beregning vha. overfladeareal

Figur 5.24. Nomogram til bestemmelse af kroppens overflade i m^2 ud fra højden i cm og vægten i kg. Overfladen findes ved at forbinde punkterne for højde og vægt med en ret linje.

Alder (år)	Kvinder	Mænd
7	53	56
20	42	45
40	39	42
60	38	41
70	37	39

Standardstofskiftet hos kvinder og mænd (watt per m^2 hudoverflade)

Resultater

- Sammenligninger ”på langs og på tværs”: Enkelte elever igennem mange målinger – mange elever igennem den samme måling
- Mange metoder til menneske (kalorimetri, tabel (overfladeareal), iltoptagelse
- Mennesket i forhold til andre dyr

- ”Rigtigt” svar ved at bruge Fitmate til målinger (Black Box) – beregning af usikkerheder

Organisme	Egne forsøg (KJ/kg/t)	Tabeldata (KJ/kg/t)
melorm	4,6	
kakerlak	4,1	6,28
ørkenrotte	18,8	17,48
marsvin	36,2	11,99
menneske	3,3	4,26

Forløb

Mini	Medi	Maxi
- Intro til kost - Beregning af energifordeling i forskellige fødevarer	- Intro til kost - Beregning af energifordeling i forskellige fødevarer - Sukkerfri måned	- Næringsstoffer - Intro til kost - Beregning af energifordeling i forskellige fødevarer - Sukkerfri måned
- Analyse af egen kost (Excel)	Analyse af egen kost (Excel)	Analyse af egen kost (Excel)
Diskussion - Kost og sundhed	- Intro til stofskifte - Måling af stofskifte vha. kalorimetri	- Intro til stofskifte - Måling af stofskifte vha. kalorimetri samt iltoptagelse - Udarbejdelse af egne forsøg
	Diskussion - Kost og sundhed - Sukkerafhængighed - Metodevalg	- Sammenligning af stofskifte hos forskellige organismer
		Diskussion - Kost og sundhed - Sukkerafhængighed - Metodevalg - udvidet
På tværs: kemi, naturgeografi, idræt, dansk, samfundsfag..		Evt. blodsukker, GI

Anvendte materialer

- Alle gængse biologibøger..
- Idrætsfysik. Jeppesen, B. mfl. Fysikforlaget, 1997
- Menneskets fysiologi – hvile og arbejde. Schibye, B. FADL's Forlag. 2017
- ”Madmagasinet”, DR1 udsendelse om sukker, eller om kulhydrater
- ”Virker sukker virkelig som narko på hjernen?” <https://videnskab.dk/krop-sundhed/er-sukker-lige-saa-afhaengighedsskabende-som-kokain>
- mv